

Obsah

Literatura rozšiřující tento text	10
Jak se orientovat v knize	10
Místo úvodu	10
1 Role imunity a imunologie	11
Milníky imunologie	11
Kmenové buňky zachraňují život	12
2 Struktura imunitního systému	12
2.1 Imunitní systém se podílí na udržení vnitřního prostředí	12
2.2 Buňky imunitního systému vznikají v kostní dřeni	12
2.3 Dozrávání krvinek podporují růstové faktory	13
Růstové faktory v terapii	13
Fabriciova burza	14
Thymové hormony	14
Levamisol	14
2.4 Buňky imunitního systému putují tělem se zastávkami v lymfoidních orgánech	14
2.5 Lymfatické orgány obsahují výkonné a podpůrné buňky	14
2.6 Primární lymfatické orgány slouží k dozrávání buněk	15
Povrchové znaky imunocytů umožňují jejich identifikaci	15
Dobrá znalost vývojových stadií buněk má význam v diagnóze některých chorob	15
Imunocyty se nacházejí ve tkáních, v krevních a mízních cévách i v lymfoidních orgánech	16
2.7 Sekundární lymfatické orgány jsou místem spolupráce imunocytů	16
3 Přirozená imunita zajišťovaná buňkami	17
3.1 Fagocytóza	17
Přehled buněk monocyto-makrofágové linie	17
Příklady chemotaxinů	17
Od octomilky k člověku	18
Testování aktivity fagocytujících buněk	19
Fagocyty světélkují	20
Jak funguje systém rychlého varování PAMP – DAMP – NALP	20
Proč se kočka ze všeho vylíže	21
Defenziny – naše vlastní antibiotika	23
Aktivace buněk přirozené imunity	24
Selhávání imunity kvůli různým variantám téhož genu	26
4 Komplementový systém	26
4.1 Cesty aktivace komplementu	26
Poruchy komplementu	27

4.2	Zánět je soubor obranných dějů	29
	Od vrby k nejnovějším lékům	29
	CRP pomáhá v diagnóze i terapii	30
	Na zánět kdekoli v těle reagují játra zvýšenou tvorbou některých bílkovin.....	30
5	Antigeny	31
	Cizorodost nebo škodlivost?	31
	I malé rozdíly mezi antigenními determinantami protilátky rozeznají.....	32
5.1	Antigenní determinanty	32
5.2	Hapteny	33
	Alergie na léky	33
	Falešní dvojníci antigenů pomáhají mikrobům i nemocným.....	34
6	Molekuly hlavního histokompatibilního systému.....	35
6.1	Molekuly HLA se dělí do dvou tříd a mají mnoho strukturních variant	35
	Identifikace genů pro molekuly HLA	35
	Dědičnost molekul HLA a výběr dárců kmenových buněk shodných genotypů.....	36
6.2	Geny pro molekuly HLA jsou multialelické	36
6.3	Imunologická individualita jedince je vyjádřena skladbou HLA molekul	36
6.4	Molekuly HLA mají doménovou strukturu.....	37
	Stavba molekul HLA.....	37
6.5	Biologické funkce molekul HLA	38
	Význam variability HLA molekul.....	38
	Výběr partnera a molekuly HLA	39
	Typy interakcí, které se uplatňují při vzniku vazby mezi antigenní determinantou a vazebným místem protilátky	40
7	Molekuly rozeznávající antigen	40
7.1	Protilátky jsou známy již přes sto let	40
7.2	Protilátky jsou globulární bílkoviny	40
	Vlastnosti tříd imunoglobulinů.....	42
7.3	Imunoglobuliny se dělí do 5 tříd	42
7.4	Jeden lymfocyt tvoří protilátky s identickými vazebnými místy.....	43
	Monoklonální protilátky	43
	Protilátky šité na míru (I.)	44
7.5	Molekuly protilátek jsou nesmírně variabilní	44
	I protilátka může být antigenem	46
7.6	Vazebné místo protilátky váže antigenní determinantu nekovalentními vazbami.....	46
	Protilátky šité na míru (II.)	47
8	Imunitní tolerance	48
8.1	Lymfocyty T se učí toleranci v thymu, lymfocyty B v kostní dřeni	48
	Toleranci se učíme už před narozením.....	48

8.2	Tolerance vzniká i na periférii	49
	Buňky, které brzdí	49
	Perorální tolerance	50
8.3	Porucha imunitní tolerance je příčinou některých chorob	51
	Autoprotilátky a nemoci	51
9	Protilátková odpověď	52
	Protilátky jsou nenahraditelným diagnostickým nástrojem v mnoha medicínských oborech	52
9.1	Tvorbu protilátek zajišťují lymfocyty B	52
9.2	V těle neustále vznikají buňky schopné rozeznat antigen	52
9.3	K aktivaci lymfocytu B jsou nutné nejméně 2 signály	52
	Proč se lymfocyty musí dělit	53
9.4	Izotypový přesmyk zajišťuje vznik protilátek různých tříd	54
9.5	Součástí protilátkové odpovědi je zmnožení efektorových buněk a vznik buněk paměťových	55
	Biologické role protilátek	55
	ELISA není jen ženské jméno	56
9.6	Sekundární protilátková odpověď je silnější než odpověď primární	56
	Antigeny, které vyvolají protilátkovou odpověď bez lymfocytů T, špatně imunizují	57
10	Imunitní děje vykonávané lymfocyty T	58
	Příklady některých CD znaků	58
10.1	Ústředními elementy specifické buněčné imunity jsou lymfocyty T	58
10.2	Lymfocyty T reagují s antigeny, které jsou jim předloženy ve žlábkách molekul HLA	58
10.3	Cytotoxické lymfocyty T chrání organismus před rozvojem virových infekcí a nádorů	59
	Průtoková cytometrie umožňuje určování povrchových znaků buněk	59
	Vztahy mezi T _H buňkami výrazně ovlivňují zdraví a nemoc	60
10.4	Pomocné lymfocyty T podporují imunitní děje pomocí cytokinů	60
10.5	Pomocné lymfocyty T se po antigenní stimulaci funkčně polarizují do více skupin	60
	Paměť imunity a mozku	61
	Jak odlišit T _H 1 a T _H 2 buňky?	62
10.6	Různé skupiny lymfocytů podporují odlišné imunitní děje	62
	Smrt pro život	63
	Vícesignálová aktivace probíhá i v lymfocytech T, její poznání přineslo užitečné praktické výsledky	64
11	Způsoby spolupráce buněk imunitního systému	65
11.1	Buňky imunitního systému komunikují prostřednictvím signálních molekul a jejich receptorů	65
11.2	Schopnost vázat signální molekuly je dána afinitou receptoru	65
11.3	Signál z obsazeného receptoru se přenáší do jádra a tam se přepisují geny	65

	Přehled vybraných cytokinů	65
	Cytokiny jsou využívány v terapii	66
11.4	Mezibuněčné interakce zajišťují kontaktní molekuly	67
	Výskyt receptorů pro signální molekuly na buňce není konstantní, ale odráží stav její aktivity	67
11.5	Pomocí cytokinů se buňky ovlivňují na větší vzdálenost	68
	„Anticytokiny“ v terapii	69
	Příklady léčebného použití anticytokinů.....	69
12	Obrana těla před mikroby	70
12.1	Průniku mikrobů do těla brání bariéry	70
12.2	Přirozená mikrobiota	70
	Očkování dnes a zítra	70
	DNA vakcíny	70
12.3	Imunitní bariéry	71
	Přirozená mikrobiota chrání a pomáhá	71
	I slizniční imunitu lze povzbudit	72
12.4	Imunitní obrana sliznice	72
12.5	Lymfoidní tkáň všech sliznic tvoří kooperující systém	74
13	Obrana před vlastními buňkami, které jsou pro tělo nebezpečné	75
13.1	Nádorové a virem infikované buňky prezentují specifické antigeny a mohou být rozpoznány cytotoxickými lymfocyty T	75
13.2	NK buňky rozeznávají nádory podle složení jejich buněčných povrchů, podle absence HLA molekul nebo pomocí protilátek	76
13.3	Abnormální buňky jsou zabíjeny několika způsoby	77
	Jak se měří buněčná cytotoxicita.....	77
	Apoptóza je buněčná sebevražda.....	78
	Mechanismy cytotoxických reakcí.....	79
	Pro lepší aktivaci se buňky stěhují na čas mimo tělo.....	80
13.4	Využití poznatků imunologie v onkologii – biologická léčba	80
14	Imunopatologické reakce	83
14.1	Imunopatologická reakce I. typu – alergický zánět zprostředkovaný protilátkou IgE	83
14.2	Atopie je schopnost neadekvátní reakce na běžný podnět s vyšší tvorbou IgE	83
	Je výskyt alergií podmíněn dědičností?.....	83
	Čistota je skutečně jen půl zdraví	84
14.3	Imunopatologická reakce II. typu – cytotoxická	86
14.4	Imunopatologická reakce III. typu – imunokomplexová	86
14.5	Imunopatologická reakce IV. typu – pozdní přecitlivělost	87
	Transplantace – co znamená, když se řekne.....	87
	Stres a imunita	88
14.6	Transplantační reakce	88
14.7	Imunopatologická reakce V. typu	88
14.8	Obrana před poškozením imunitní reakcí, nebo před nemocí?	90

Rejstřík	91
Souhrn	96
Summary	97

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána

získána